

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจสูงที่สุดแห่งหนึ่งในโลก และอุดมไปด้วยทรัพยากรที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมได้แก่ ไฟฟ้าพลังน้ำ ปิโตรเลียม ถ่านหิน และเหล็ก ประกอบกับประชาชนชาวอเมริกันเป็นผู้มีคุณภาพ จึงเป็นประเทศที่เจริญก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรม โดยใช้เทคโนโลยีระดับสูง มีการลงทุนขนาดใหญ่ที่ผลิตสินค้าได้คุณภาพสูงและผลิตมากซึ่งกระจายอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งทำรายได้ประมาณร้อยละ 20 จึงทำให้สหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำทางภาคอุตสาหกรรมของโลกมีความหลากหลายและมีเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามาก เช่น ปิโตรเลียม, เครื่องยนต์, เครื่องบิน, อุปกรณ์การสื่อสาร, เคมีภัณฑ์, อิเล็กทรอนิกส์, การแปรรูปอาหาร, สินค้าอุปโภคบริโภค, ป่าไม้, เหมือนแร่ซึ่งเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา มีลักษณะเป็นระบบเศรษฐกิจอุตสาหกรรมที่มีความสลับซับซ้อนในระดับสูงมาก อุตสาหกรรมการผลิต และอุตสาหกรรมบริการมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาในระดับที่เท่าเทียมกัน จำนวนแรงงานส่วนใหญ่ของสหรัฐอเมริกาคืออยู่ในระบบอุตสาหกรรมบริการมากกว่าอุตสาหกรรมการผลิต จากการศึกษาพบว่าแนวโน้มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ของสหรัฐอเมริกามีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาจเป็นผลมาจากหลายสาเหตุ เช่น ความเจริญก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรม ตลอดจนความสามารถในการบริหารจัดการ

✓ เนื่องจากสหรัฐอเมริกา เป็นตลาดอัญมณีเครื่องประดับที่มีความสำคัญโดยมีขนาดใหญ่ที่สุดและมีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ.2543 มีมูลค่าการนำเข้าสินค้าเครื่องประดับประมาณ 39.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2542 ประมาณร้อยละ 5 และเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2533 ประมาณร้อยละ 60 การบริโภคเครื่องประดับในสหรัฐอเมริกามีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยผู้บริโภคสหรัฐอเมริกานิยมที่จะบริโภคเครื่องประดับเพชร โดยจะให้ความสำคัญกับคุณภาพของเครื่องประดับและเครื่องหมายการค้า ✓

แม้ว่าในปี พ.ศ.2543 จะเป็นปีที่เศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาเริ่มเข้าสู่ภาวะถดถอย แต่การนำเข้าอัญมณีและเครื่องประดับของสหรัฐอเมริกาก็ไม่ได้ชะลอตัวตามภาวะดังกล่าวเนื่องจาก เดอ เบียร์ส (De Beers) ได้มีการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าประเภทเครื่องประดับ

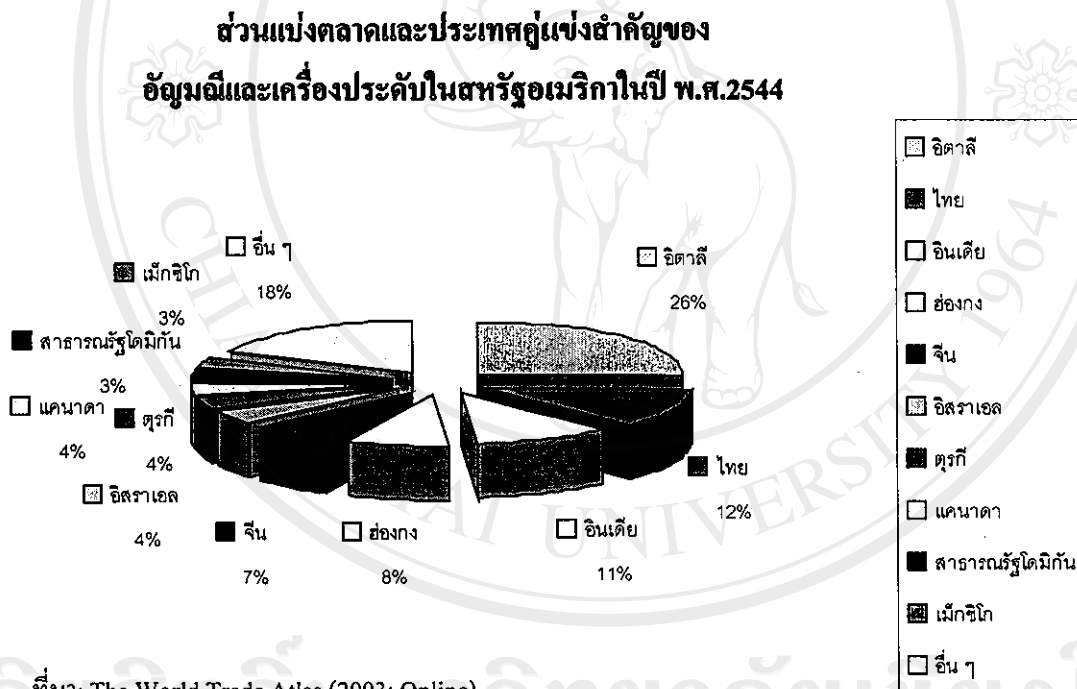
เพชรตลอดทั้งปี ส่วนในปี พ.ศ.2544 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาตกลงจากเดิม ซึ่งส่งผลทำให้ผู้บริโภคสหรัฐอเมริกาเพิ่มความระมัดระวังในการจับจ่ายใช้สอยมากขึ้น ลูกค้ายส่วนใหญ่จะเลือกซื้อสินค้าเครื่องประดับที่มีขนาดเล็กลงไม่หรูหรา และคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยเป็นสำคัญ แต่ก็ยังมีผู้บริโภคบางกลุ่มที่ยังคงนิยมซื้อเครื่องประดับหรูหราและมีราคาสูงอยู่เช่นกัน(อัครพงษ์ อ้นทอง และมิ่งสรรพ ขาวสอาด, 2546: ออนไลน์)

✓รูปแบบผลิตภัณฑ์ของสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับในตลาดสหรัฐอเมริกาสามารถจำแนกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภท คือ อัญมณี และเครื่องประดับ ซึ่งสินค้าในกลุ่มอัญมณีประกอบด้วย เพชร และพลอยที่เจียรไนแล้ว โดยสินค้าที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในกลุ่มนี้คือเพชร รองลงมาคือพลอยสีที่กำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น เช่น Blue Sapphire, Tanzanite, Ruby, Chalcedony เป็นต้น ส่วนสินค้าในกลุ่มเครื่องประดับประกอบด้วยเครื่องประดับอัญมณีประเภทเพชรและพลอยสี และเครื่องประดับโลหะประเภททอง เงิน และแพลทินัมซึ่งเป็นเครื่องประดับที่ได้รับความนิยมน้อยกว่าเครื่องประดับอัญมณี เครื่องประดับอัญมณีในตลาดสหรัฐอเมริกานิยมใช้ทอง 14 กะรัตในการทำตัวเรือนและนิยมใช้เงิน 925 (กนกวรรณ นิลเพ็ชร, 2546: 77-91) นอกจากนี้ผู้บริโภคสหรัฐอเมริกา นิยมใช้เครื่องประดับเพชรมากที่สุด เช่น แหวนหมั้นเพชร และแหวนที่เป็นเพชรสามเม็ด รองลงมาคือเครื่องประดับทองคำ พลอยสี นาฬิกา และไข่มุกตามลำดับ ซึ่งผู้บริโภคสตรีมีความถี่ในการซื้อเครื่องประดับมากกว่าบุรุษ และมักนิยมซื้อเครื่องประดับในช่วงเทศกาลและวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันแม่ วันวาเลนไทน์ วันคริสตมาส วันปีใหม่ ตลอดจนวันครบรอบต่าง ๆ (สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครลอสแอนเจลิส, 2545: 53) ซึ่งกลุ่มผู้บริโภคที่มีการใช้จ่ายซื้อเครื่องประดับมากที่สุดในสหรัฐอเมริกาคือผู้บริโภคที่มีอายุประมาณ 45 – 54 ปี คิดเป็นร้อยละ 26 ของผู้บริโภคเครื่องประดับทั้งหมดและจะให้ความสำคัญกับเครื่องหม้ายการค้ามากที่สุด หากพิจารณาจากพฤติกรรมการบริโภคอัญมณีและเครื่องประดับสามารถจำแนกตามระดับตลาดได้ดังนี้ คือ ตลาดระดับล่าง เป็นตลาดสินค้าที่มีคุณภาพและราคาระดับต่ำ มีการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบตามแฟชั่น ลูกค้ายในกลุ่มนี้เป็นเด็กและวัยรุ่น เครื่องประดับที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือเครื่องประดับที่ทำจากทอง 14 กะรัต เงิน และพลอยสีเนื้ออ่อน ส่วนตลาดระดับกลางเป็นสินค้าที่มีคุณภาพที่ดีกว่าตลาดระดับล่าง เป็นตลาดที่มีกำลังซื้อสูง เน้นรูปแบบตามแฟชั่น และเริ่มให้ความสำคัญกับการค้า ลูกค้ายในกลุ่มนี้เป็นลูกค้ายสตรีที่อยู่ในวัยทำงาน เครื่องประดับที่ได้รับความนิยมคือ เครื่องประดับทอง เครื่องประดับเงินที่ประดับด้วยอัญมณีมีค่า และตลาดระดับบนเป็นสินค้าที่มีคุณภาพสูงมาก เน้นรูปแบบและงานฝีมือ ให้ความสำคัญกับเครื่องหม้ายการค้าที่มีชื่อ

เสียง ถูกค้าส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้สูง สินค้าที่ได้รับความนิยมมากในกลุ่มนี้ คือ เพชร เครื่องประดับเพชร เครื่องประดับทอง และเครื่องประดับพลัททินัม เป็นต้น

สหรัฐอเมริกานำเข้าอัญมณีและเครื่องประดับ 5 อันดับแรกจากประเทศอิตาลี ไทย อินเดีย ชองกง จีน และอิสราเอลตามลำดับ (The World Trade Atlas, 2003: Online) จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูล พบว่าการนำเข้าอัญมณีและเครื่องประดับของสหรัฐอเมริกานั้น มีสัดส่วนการนำเข้าของแต่ละผลิตภัณฑ์จะแตกต่างกันดังตารางที่ 1.1 ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากวัตถุดิบของแต่ละประเทศ ความสามารถและฝีมือในการผลิต ซึ่งส่งผลต่อระดับราคาของผลิตภัณฑ์ของแต่ละประเทศ * ๒

รูปที่ 1.1 รูปแสดงส่วนแบ่งตลาดและประเทศคู่แข่งสำคัญของอัญมณีและเครื่องประดับในสหรัฐอเมริกาในปี พ.ศ.2544

ที่มา: The World Trade Atlas (2003: Online)

ตารางที่ 1.1 แสดงมูลค่าการนำเข้าสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับของสหรัฐอเมริกาปี พ.ศ.2543

ผลิตภัณฑ์	ประเทศที่นำเข้า	มูลค่าการนำเข้าปีพ.ศ.2543 (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)
เพชร	อินเดีย	2508.24
	ไทย	46.15
	จีน	19.53
ทับทิม แซปไฟร์ มรกตที่ตกแต่งแล้ว	ไทย	131.42
	โคลัมเบีย	66.41
	อินเดีย	40.04
รัตนชาติอื่น ๆ	อินเดีย	81.11
	ฮ่องกง	41.96
	ไทย	32.93
อัญมณีสังเคราะห์	จีน	14.75
	เยอรมัน	10.87
	ไทย	3.83
เครื่องประดับทอง และแพลทินัม	อิตาลี	1307.89
	อินเดีย	636.11
	ฮ่องกง	557.94
เครื่องประดับเงิน	ไทย	175.31
	อิตาลี	169.64
	จีน	82.03
เครื่องประดับเทียม	จีน	314.88
	เกาหลีใต้	135.88
	อินเดีย	27.11

ที่มา : คัดแปลงจากรายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ โครงการจัดทำแผนแม่บทอุตสาหกรรมรายสาขา (สาขาอัญมณีและเครื่องประดับ) หน้า 276 - 278

เนื่องจากสหรัฐอเมริกายังคงเป็นตลาดนำเข้าสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับที่สำคัญของประเทศไทย และมีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันที่มีผลต่อการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องได้รับการศึกษาว่าประกอบไปด้วยปัจจัยใดบ้างและควรจะพัฒนา

ปัจจัยดังกล่าวไปในทิศทางใด เพื่อให้มีศักยภาพที่จะช่วยให้เกิดการขยายของการนำเข้าสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับของไทยในตลาดสหรัฐอเมริกาให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการนำเข้าสินค้าในกลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับจากประเทศไทยในตลาดสหรัฐอเมริกามีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาศักยภาพของสินค้าในกลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับของไทยในตลาดสหรัฐอเมริกา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการนำเข้าสินค้าในกลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับไทยในตลาดสหรัฐอเมริกา
3. เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับไทยไปตลาดสหรัฐอเมริกา

1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงศักยภาพของสินค้าในกลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับไทยในตลาดสหรัฐอเมริกา
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการนำเข้าสินค้ากลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับไทยในตลาดสหรัฐอเมริกา
3. ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคของการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับไทยในตลาดสหรัฐอเมริกาเพื่อนำไปแก้ไข และทำให้สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ขอบเขตในการศึกษา

การศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการนำเข้าสินค้าในกลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับของไทยในตลาดสหรัฐอเมริกา เป็นการศึกษาแบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อการนำเข้าสินค้าในกลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับของไทยในตลาดสหรัฐอเมริกาโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายเดือนของตัวแปรดังนี้

- มูลค่าการนำเข้าสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับของสหรัฐอเมริกาจาก ประเทศไทย (คิดเป็นบาท)

- ระดับราคาของสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับของไทย
- ระดับราคาของสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับของประเทศคู่แข่ง(อินเดีย)
- ระดับรายได้ประชาชาติของสหรัฐอเมริกา
- อัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลบาทต่อเงินสกุลดอลลาร์

✳ โดยใช้อ้อมูลรายเดือนในช่วงปี พ.ศ. 2544 - 2546 จากข้อมูลของกระทรวงพาณิชย์ กรมศุลกากร และข้อมูลสถิติการค้าของสหรัฐอเมริกาในการทดสอบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าสินค้ากลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับไทยในตลาดสหรัฐอเมริกาจะทำการแบ่งประเภทของอัญมณีและเครื่องประดับออกเป็น 7 กลุ่มดังนี้

1. เพชร (HS: 7102)
2. ทับทิม แซปไฟร์ มรกต ที่ตกแต่งแล้ว (HS: 710391)
3. รัตนชาติอื่นๆ นอกเหนือจากทับทิม แซปไฟร์ มรกต ที่ตกแต่งแล้ว (HS: 710399)
4. อัญมณีสังเคราะห์ (HS: 7104)
5. เครื่องประดับเงิน (HS: 711311)
6. เครื่องประดับทองและแพลทินัม (HS: 711319)
7. เครื่องประดับเทียม (HS: 7117)

1.5 นิยามศัพท์ ✓

- อัญมณี : เพชร พลอย หรือแร่รัตนชาติทุกชนิดที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ
- อัญมณีเทียม : อัญมณีไม่ได้เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ อาจเกิดจากการสังเคราะห์ขึ้นในห้องทดลอง ซึ่งเรียกว่า อัญมณีสังเคราะห์หรือการนำเข้าวัสดุชนิดอื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงมาใช้แทนซึ่งเรียกว่า อัญมณีเลียนแบบ
- พลอย : แร่รัตนชาติอื่นทุกชนิดที่นอกเหนือจากทับทิม ไพฑูริย์ บุษราคัม มรกต
- เครื่องประดับ : สิ่งที่ผลิตขึ้นด้วยวัสดุที่เป็นทองคำขาว ทองคำ เงิน และโลหะอื่น ๆ เช่น ทองเหลือง เช่น แหวน สร้อยหรือกำไล เป็นต้น